

16 Co 313/2017-300

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Holzbauera a soudců JUDr. Vladimíry Pospíšilové a JUDr. Radimy Gregorové, Ph.D., v právní věci žalobce **Československá obchodní banka, a.s.**, IČ 00001350, se sídlem Praha 5, Radlická 333/150, proti žalovanému **L.W.**, nar. XXXXX, bytem XXXXX, XXXXX, zast. JUDr. Zdeňkem Navrátilem, advokátem, se sídlem Brno, Bašty 416/8, o **určení neúčinnosti darovacích smluv**, o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu ve Vyškově ze dne 7. června 2017, č.j. 6 C 167/2013-271, **t a k t o :**

I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výrocích I. a III. **p o t v r z u j e .**

II. Ve výroku II. se rozsudek soudu I. stupně **m ě n í** tak, že žalovaný je povinen nahradit žalobci na nákladech řízení před soudy všech stupňů částku ve výši 10.900 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

III. Žalovaný je povinen nahradit žalobci na nákladech tohoto odvolacího řízení částku ve výši 300 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í

Výše uvedeným rozsudkem soud I. stupně rozhodl tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 215.000 Kč jako náhradu rovnající se finančnímu prospěchu žalovaného z neúčinných právních úkonů vůči žalobci: darovací smlouvy ze dne 23.01.2013 uzavřené mezi L.W., nar. XXXXX, tehdy bytem XXXXX, XXXXX, jako dárce a žalovaným jako obdarovaným, na jejímž základě bylo v souladu s rozhodnutím KÚ pro Jihomoravský kraj, KP XXXXX, č.j. V-309/2013-712, zapsáno v katastru nemovitostí vlastnické právo žalovaného k nemovitým věcem – pozemku par. č. XXXXX, zastavěná plocha a nádvoří, včetně na tomto pozemku stojící stavby bez č.p./č.e., garáž, jež je jeho součástí, vše zapsané v katastru nemovitostí vedeném KÚ pro Jihomoravský kraj, KP XXXXX, na LV č. XXXXX, k.ú. XXXXX u XXXXX, obec XXXXX, okres XXXXX, a darovací smlouvy ze dne 23.01.2013 uzavřené mezi L.W., nar. XXXXX, a Z.W., nar. XXXXX, oba manželé, tehdy bytem XXXXX, XXXXX, oběma jako dárce a žalovaným jako obdarovaným, na jejímž základě bylo v souladu s rozhodnutím KÚ pro Jihomoravský kraj, KP XXXXX, č.j. V-307/2013-712, zapsáno v katastru nemovitostí vlastnické právo žalovaného k nemovitým věcem – pozemkům parc. č. XXXXX a par. č. XXXXX, obojí orná půda, vše zapsané v katastru nemovitostí vedeném KÚ pro Jihomoravský kraj, KP XXXXX, na LV č. XXXXX, k.ú. XXXXX, obec XXXXX, okres XXXXX, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), žalovaný je povinen nahradit žalobci na nákladech řízení částku ve výši 11.719 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.) a žalovaný je povinen zaplatit ČR – na účet

Okresního soudu ve Vyškově z titulu nákladů zálohovaných státem částku ve výši 1.200 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III.).

Proti tomuto rozsudku soudu I. stupně podal odvolání žalovaný prostřednictvím svého právního zástupce. V podaném odvolání, ve znění jeho následného doplnění, namítl, že v době uzavření darovacích smluv a převodu nemovitostí nemohl jakkoliv předpokládat, že by jeho otec pan L.W. na něj převáděl předmětné nemovitosti s úmyslem zkrátit těmito úkony svého věřitele, tedy žalobce. Neměl žádnou povědomost o podnikatelských aktivitách svého otce, ani o jeho závazku vůči žalobci, který byl navíc v době uzavření předmětných smluv řádně splácen, vůči otci nebyla vedena žádná exekuce, tj. jeho otec nebyl jakkoliv omezen v nakládání s dotčenými nemovitostmi. Navrhl, aby rozsudek soudu I. stupně byl změněn tak, že žaloba se zamítá a žalovanému byla přiznána náhrada nákladů před soudy všech stupňů.

Žalobce v písemném vyjádření k odvolání zdůraznil, že odvolání žalovaného důvodné není. Soud I. stupně doplnil dokazování precizně v souladu se závěry obsaženými ve zrušovacím rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 25.05.2016, č.j. 21 Cdo 1402/2016-157. Z doplněného dokazování jednoznačně vyplývá, že žalovaný se o okolnosti darování nezajímal, nevěděl, co podepisuje, nevěděl, o co šlo, bylo mu to jedno, v tomto směru byl zcela netečný, tudíž nevyvinul náležitou pečlivost. Poté žalobce uzavřel, že soud I. stupně spolehlivě zjistil skutkový stav věci a věc správně právně posoudil. Navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdil.

Poté, co odvolací soud dospěl k závěru, že odvolání bylo podáno včas, oprávněným subjektem, proti rozhodnutí, proti němuž je odvolání přípustné, přezkoumal napadené rozhodnutí soudu I. stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, přičemž dovodil, že odvolání žalovaného důvodné není.

Jak vyplývá z obsahu spisu žalobce se žalobou doručenou soudu I. stupně dne 6.6.2013 domáhal vydání rozsudku, kterým by bylo určeno, že zde uvedené darovací smlouvy ze dne 23.01.2013 jsou vůči žalobci právně neúčinné.

V pořadí prvním rozsudkem soudu I. stupně ze dne 08.11.2013, č.j. 6 C 167/2013-88, bylo určeno, že obě specifikované darovací smlouvy ze dne 24.1.2013 jsou vůči žalobci právně neúčinné (výroky I. a II.) s tím, že žalovaný je povinen nahradit žalobci na nákladech řízení částku 4.000 Kč (výrok III.).

Na základě odvolání žalovaného, odvolací soud rozsudkem ze dne 21.10.2015, č.j. 16 Co 115/2014-122, rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdil (výrok I.) s tím, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II.).

O dovolání žalovaného rozhodl Nejvyšší soud ČR rozsudkem ze dne 25.05.2016, č.j. 21 Cdo 1402/2016-157, tak, že rozsudky odvolacího soudu a soudu I. stupně zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení. Dovodil, že výslech žalovaného a výslech dlužníka (jako svědka), jejichž právní úkony byly napadeny odpůrcí žalobou, nepochybně mohly přinést poznatky o tom, co žalovaný učinil v zájmu toho, aby zjistil finanční a majetkové poměry dlužníka, a aby případně odhalil jeho motiv k darování nemovitých věcí žalovanému. Je evidentní, že žalovaným navržené důkazní prostředky směřovaly k prokázání toho, že žalovaný jako osoba blízká dlužníku nezanedbal „náležitou pečlivost“ ve smyslu ustanovení § 42a odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „občanský zákoník“).

Po vydání kasačního rozhodnutí dovolacím soudem bylo žalobcem soudu I. stupně tvrzeno a prokázáno, že žalovaný sporné nemovitosti převedl darovacími smlouvami ze dne 20.10.2014 na svého bratra D.W., nar. XXXXX, bytem XXXXX, XXXXX. Z tohoto důvodu žalobce navrhl písemným podáním ze dne 26.10.2016 (viz č.l. 207 až 208 spisu) změnu žaloby tak, že namísto určení neúčinnosti právních úkonů dlužníka, se po žalovaném domáhá vydání ekvivalentu majetkového prospěchu, který mu vznikl odporovatelnými úkony dlužníka.

Usnesením soudu I. stupně ze dne 05.12.2016, byla připuštěna žalobcem navrhovaná změna žaloby. Následným usnesením soudu I. stupně ze dne 15.12.2016, č.j. 6 C 167/2013-218, byla ve věci ustanovena znalkyně Ing. Eva Váhalová, z oboru ekonomika, ceny a odhady nemovitostí, ke stanovení obvyklé ceny předmětných nemovitých věcí, které žalovaný odporovatelnými právními úkony získal od dlužníka.

Plně v intencích zrušujícího rozhodnutí dovolacího soudu, soud I. stupně realizoval účastnický výslech žalovaného a svědků – dlužníka (otce žalovaného) L. W. (viz č.l. 171 až 172 spisu) a dědečka žalovaného ze strany otce T. W. (viz č.l. 264 až 265 spisu). Při určení obvyklé výše majetkového prospěchu vyšel ze závěru ve věci vypracovaného znaleckého posudku, tj. částky 215.000 Kč a na základě doplnění dokazování výslechy žalovaného, dlužníka a dědečka žalovaného ze strany otce z hlediska skutkového stavu věci uzavřel, že žalovaný měl v rozhodné době problémy s alkoholem a jako osoba blízká dlužníku zanedbal náležitou pečlivost při uzavírání předmětných darovacích smluv.

Po takto provedené rekapitulaci je třeba uvést, že ke vkladu předmětných darovacích smluv do katastru nemovitostí došlo dne 29.01.2013, tudíž přezkoumávanou věc je třeba posuzovat podle příslušných ustanovení občanského zákoníku ve znění účinném do 31.12.2013 (viz ustanovení § 3028 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku).

Podle ustanovení § 42a odst. 1 občanského zákoníku věřitel se může domáhat, aby soud určil, že dlužníkovy právní úkony, pokud zkracují uspokojení jeho

vymahatelné pohledávky, jsou vůči němu právně neúčinné. Toto právo má věřitel i tehdy, je-li nárok proti dlužníkovi z jeho odporovatelného úkonu již vymahatelný anebo byl-li již uspokojen.

Podle ustanovení § 42a odst. 2 občanského zákoníku odporovat je možné právním úkonům, které dlužník učinil v posledních třech letech v úmyslu zkrátit své věřitele, musel-li být tento úmysl druhé straně znám a právním úkonům, kterými byli věřitelé dlužníka zkráceni a k nimž došlo v posledních třech letech mezi dlužníkem a osobami jemu blízkými (§ 116, 117), nebo které dlužník učinil v uvedeném čase ve prospěch těchto osob, s výjimkou případu, když druhá strana tehdy dlužníkův úmysl zkrátit věřitele i při náležitě pečlivosti nemohla poznat.

Podle ustanovení § 42a odst. 3 občanského zákoníku právo odporovat právním úkonům lze uplatnit vůči osobě, v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn, nebo které vznikl z odporovatelného úkonu dlužníka prospěch.

Podle ustanovení § 42a odst. 4 občanského zákoníku právní úkon, kterému věřitel s úspěchem odporoval, je vůči němu neúčinný potud, že věřitel může požadovat uspokojení své pohledávky z toho, co odporovatelným právním úkonem ušlo z dlužníkovy majetku; není-li to dobře možné, má právo na náhradu vůči tomu, kdo měl z tohoto úkonu prospěch.

Jak vyplývá z ustálené soudní judikatury, smyslem žaloby podle ustanovení § 42a občanského zákoníku (odpůrcí žaloby) je – uvažováno z pohledu žalujícího věřitele – dosáhnout rozhodnutí soudu, kterým by bylo určeno, že je vůči němu neúčinný dlužníkem učiněný právní úkon, jenž zkracuje uspokojení jeho vymahatelné pohledávky. V judikatuře soudů bylo již dříve vyloženo (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18.05.1999, sp.zn. 31 Cdo 1704/98, který byl uveřejněn pod č. 27 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2000, rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.05.1999, sp.zn. 2 Cdon 1703/96, který byl uveřejněn pod č. 26 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2000, rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22.06.2001, sp.zn. 21 Cdo 2285/2000, který byl uveřejněn pod č. 12 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2003, rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22.01.2002, sp.zn. 21 Cdo 549/2001, který byl uveřejněn pod č. 64 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2002, rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 09.05.2013, sp.zn. 21 Cdo 1154/2012, který byl uveřejněn pod č. 69 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2013, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.08.2013, sp.zn. 21 Cdo 2041/2012, který byl uveřejněn pod č. 18 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2014), že rozhodnutí soudu, kterým bylo odpůrcí žalobě vyhověno, představuje podklad k tomu, že se věřitel může na základě titulu způsobilého k výkonu rozhodnutí nebo exekuci (exekučního titulu), vydaného proti dlužníku, domáhat nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) postižením toho, co odporovaným (právně neúčinným) právním úkonem ušlo z dlužníkovy majetku, a to nikoliv proti dlužníku, ale

vůči osobě, s níž nebo v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn. V případě, že uspokojení věřitele z tohoto majetku není dobře možné (například proto, že osobě, v jejíž prospěch dlužník odporovaný právní úkon učinil, již takto nabyté věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty nepatří), musí se věřitel – místo určení neúčinnosti právního úkonu – domáhat, aby mu ten, komu z odporovatelného právního úkonu dlužníka vznikl prospěch, vydal takto získané plnění.

Z provedeného dokazování bylo zjištěno, že žalovaný je synem dlužníka, darovací smlouvy ze dne 24.01.2013 představují právní úkony, k nimž došlo mezi dlužníkem a osobou blízkou. Žalovaný měl v rozhodné době problémy s alkoholem, nezjišťoval si finanční ani majetkové poměry dlužníka (svého otce), vůbec nezamýšlel se nad motivem darování předmětných nemovitých věcí. V přezkoumávané věci je postaveno najisto, že žalovaný jako osoba blízká dlužníku nejenže nevynaložil náležitou pečlivost, ale že nevynaložil žádné úsilí ke zjištění, zda věřitelé jeho otce nemohou být darovacími smlouvami zkráceni. Jde tudíž plně k tíži žalovaného, že nevyvinul náležitou pečlivost a nepřesvědčil se o tom, zda darovací smlouvy nezkracují žalobce, a učinil právní úkony k újmě práv žalobce.

Lze tedy uzavřít, že žalovaný zanedbal náležitou pečlivost a daroval-li následně účelově předmětné nemovitosti svému bratrovi, je povinen, ekvivalent plnění ve výši obvyklé, vyplývající ze znaleckého posudku ve věci vypracovaného, tj. ve výši 215.000 Kč, vydat žalobci.

Za použití ustanovení § 219 o.s.ř. odvolací soud přiléhavě závěry soudu I. stupně ve vztahu k věci samé (výrok I.) a výroku o nákladech znaleckého (výrok III.) jako věcně správné potvrdil.

Pokud jde o nákladový výrok II., tento pak odvolací soud korigoval za použití ustanovení § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. jen ohledně soudem I. stupně neprávne přiznané náhrady za daň z přidané hodnoty ve smyslu ustanovení § 137 o.s.ř. Náklady ve věci úspěšného žalobce před soudy všech stupňů tak sestávají ze zaplaceného soudního poplatku za žalobu ve výši 4.000 Kč, ze zaplacené zálohy na znalečné ve výši 3.000 Kč a z paušální náhrady za celkem 13 úkonů po 300 Kč, tj. celkem částka ve výši 10.900 Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit žalobci ve lhůtě do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (ustanovení § 160 odst. 1 o.s.ř.).

Výrok o náhradě nákladů tohoto odvolacího řízení je odůvodněn ustanoveními § 224 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s ustanovením § 142 odst. 1 o.s.ř., kdy žalobce byl v rámci odvolacího řízení plně úspěšný. Jeho účelně vynaložené náklady řízení spočívají v písemném vyjádření k odvolání žalovaného ze dne 09.10.2017 (viz č.l. 288 spisu), za což mu byla odvolacím soudem přiznána paušální náhrada ve výši 300 Kč ve smyslu ustanovení § 151 odst. 3 o.s.ř. ve spojení s ustanovením § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb. Z tohoto důvodu bylo rozhodnuto tak, že žalovaný je povinen nahradit žalobci na

nákladech tohoto odvolacího řízení částku ve výši 300 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (ustanovení § 160 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **j e** možno podat dovolání do dvou měsíců ode dne jeho doručení, k Nejvyššímu soudu ČR, prostřednictvím soudu, který rozhodoval v I. stupni.

Nesplní-li povinný, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na exekuci nebo na soudní výkon rozhodnutí.

V Brně dne 29. listopadu 2017

Holzbauer, v.r.

JUDr. Pavel

předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jana Pálková